

Motion till riksdagen 2009/10:Kr331

av **Eva Johnsson och Emma Henriksson (kd)**

Finansiering av public service

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillsätta en utredning i syfte att ersätta dagens tv-avgift med ett annat finansieringssystem för public service.

Motivering

I höst ska riksdagen fatta ett beslut om nytt sändningstillstånd för public service som sträcker sig till och med 2013. Att under den pågående beredningen totalt förändra finansieringssystemet för public service skulle skapa osäkerhet och otydlighet, varför det vore olämpligt att i nuläget göra en sådan förändring. Vi har emellertid haft en utveckling under i varje fall ett decennium som stärker skälen för att förändra finansieringssystemet för public service. En sådan översyn är nödvändig för att upprätthålla dess oberoende men också för att få en finansiering som är teknikoberoende och återvinner sin legitimitet genom att det utbredda fusk som idag förekommer stoppas. Genom att tidigt 2010 tillsätta en utredning finns det gott om tid för att hitta ett nytt finansieringssystem som kan få ett brett stöd och implementeras innan nästa period för sändningstillstånd ska sättas i sjön.

En principiell utgångspunkt vid avgiftsbeläggning bör vara att den avgift som betalas kopplas till en specifik tjänst. Syftet med public service är i första hand att tillhandahålla samtliga medborgare och invånare i Sverige en oberoende röst i etern. Vissa av oss uppskattar att ta del av det programutbud som erbjuds i radio och tv, men även om vi inte gör det har vi alla en demokratisk nytta av dess förekomst. Detta speglas inte av det sätt på vilket public service idag finansieras. Licensavgift har i en eller annan form funnits i över 100 år. Men det som i begynnelsen hade en tydlig koppling mellan vad som betalades in och vad man fick tillbaka har suddats ut. Sedan färg-tv-tillägget togs bort på 90-talet (en bra stund efter att de sista svartvita mottagarna körts till tip-

Fel! Okänt namn på

pen) har kopplingen varit svår att se och därmed urholkas också betalningsmoralen.

Att tvingas betala avgifter för tjänster som inte nyttjas kan inte anses vara etiskt försvarbart. Ändå är det precis det system som tillämpas för tv-avgiften. Oavsett om innehavaren av tv och/eller radio nyttjar public service så måste avgiften betalas. I praktiken är det inte en avgift för public service utan en innehavsavgift för tv-mottagare, vilket den senaste public service-utredningen också slog fast. Vi anser inte att ett sådant system är försvarbart och därför bör tv-avgiften ersättas med ett bättre finansieringssystem för public service.

Det finns flera alternativa tillvägagångssätt att ersätta tv-avgiften. Det som troligen är enklast att införa är att public service finansieras via skattsedeln precis som andra kollektiva nyttigheter. Det skulle dock belasta statskassan med ytterligare en ny stor utgift då tv-avgiften inbringar cirka sju miljarder kronor. En sådan utgift skulle naturligtvis behöva ställas mot andra viktiga ändamål. Det största problemet med en sådan modell är dock att den riskerar att undergräva det politiska oberoendet.

Ett annat alternativ är att hushåll skulle kunna ha den tekniska möjligheten att välja bort SVT ur sitt kanalutbud. I ett sådant system skulle de som väljer att ha SVT betala en avgift precis som hushåll idag får göra för olika betalkanaler. Betalas inte avgiften försvinner SVT ur kanalutbudet. Detta skulle dock vara ett avsteg från synsättet att public service är en samhällsnyttighet som samtliga medborgare har nytta av även om de inte för tillfället tar del av programutbudet.

Ett tredje alternativ skulle kunna vara att finansiera, eller delfinansiera, public service med reklam i någon av kanalerna. På så sätt skulle finansieringen för SVT fungera på samma sätt som för TV4 fast med olika ägarstrukturer och ägardirektiv. Detta innebär dock en risk att det kommersiella oberoendet undergrävs.

Ett fjärde alternativ skulle vara att fortsätta med en avgiftsfinansiering som går vid sidan av budgeten som exempelvis begravningsavgiften antingen genom att samtliga skattebetalare eller varje hushåll är med och finansierar. Avgiften kan liksom begravningsavgiften vara satt som andel av beskattningsbar inkomst eller utgöras av en fast summa för samtliga skattebetalare. Även detta alternativ inrymmer en komplexitet som inte omedelbart kan lösas, men är enligt oss det alternativ som utifrån vad tidigare utredningar visat förefaller vara det som på bästa sätt tillgodoser de intressen som behöver värnas.

Det finns alltså flera vägar att ersätta dagens tv-avgift och frågan har redan berörts i ett flertal utredningar. Gemensamt för dessa är dock att de haft ett bredare huvudfokus varpå frågan om tv-avgiften hamnat lite i skymundan. Efter att riksdagen i höst har fattat beslut om nytt sändningstillstånd för public service bör en utredning tillsättas. Det huvudsakliga syftet i den utredningen ska vara att komma med förslag på hur tv-avgiften ska reformeras för att få till stånd ett nytt system som kan träda i kraft från 2014.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 28 september 2009

Eva Johnsson (kd)

Emma Henriksson (kd)